

Asuntojen vuokraus kotikuntamallin päättyessä

183/00.02.01.00.00/2022

Kaupunginhallitus 13.11.2023 § 289

Maahanmuuttoviraston valmisteleva kuntamalli kehitettiin tilanteeseen, jossa suuri määrä Ukrainasta sotaa paenneita ihmisiä asettui asumaan vastaanottokeskusten sijaan kuntien tai yksityisten tahojen tarjoamaan majoitukseen eri puolille Suomea. Kuntamallin lähtökohta on ollut mahdollistaa kuntiin jo asettuneiden tilapäistä suojelua hakevien ja saavien henkilöiden asuminen näissä kunnissa. Kuntamalli on koskenut vain tilapäistä suojelua hakevia ja saavia henkilöitä. Kuntamalli on ollut ratkaisu, jolla on korvattu kunnille tilapäistä suojelua hakevien ja saavien majoittamisen ja muiden vastaanottopalvelujen tuottamisen kustannuksia ja vuosihintakorvausta on maksettu vain kunnille, yksityiset tahot eivät ole voineet saada korvausta.

Maahanmuuttovirasto ei jatka kuntamallin sopimuksia 31.12.2023 jälkeen, koska majoituksen poikkeusjärjestelyille ei ole enää tarvetta. Vastaanottokeskusten ja kuntien väliset kuntamallisopimukset ovat siis voimassa enää 31.12.2023 saakka ja sopimukset päättyvät ilman erillistä irtisanomista.

Ukrainasta saapuneet voivat hakea kotikuntaa Suomesta, mikäli heillä on suomalainen henkilötunnus, tilapäisen suojelun lupa, joka on vähintään vuoden voimassa sekä he ovat asuneet Suomessa vuoden. Vuoden asuminen lasketaan siitä, kun henkilö on saanut tilapäiseen suojeluun perustuvan oleskeluluvan Maahanmuuttovirastolta tai on hakenut sitä.

Kiteellä heinäkuussa 2023 kuntamalliasunnoissa on asunut 221 asukasta ja lokakuussa 2023 asukkaita on ollut 101 henkilöä. Kesäkuusta 2023 alkaen kuntalaisiksi on siirtynyt 52 kuntamalliasukasta. Todellisuudessa uusia kuntalaisia on enemmän, koska osa Ukrainasta paenneista ihmisistä asuu myös yksityismajoituksessa (ei kuntamalliasunnoissa) ja heistä ei ole tarkkaa tilastoa olemassa. Marraskuun 2023 aikana uusiksi kuntalaisiksi siirtyy n. 40 henkilöä ja jotkut kuntamalliasukkaat, joilla olisi mahdollisuus hakea kotikuntaa, ovat päättäneet sen sijaan jatkaa asumista Suomessa vastaanottokeskuksen asiakkaina. Kiteetä lähin vastaanottokeskus sijaitsee Joensuussa.

Muutamilla Kiteellä asuvilla kuntamalliasukkailla vuosi asumista Suomessa täyttyy vuonna 2024. Osa heistä on päättänyt siirtyä yksityismajoitukseen esim. perheidensä luokse, joilla on jo kotikuntastatus ja osa on päättänyt muuttaa takaisin Ukrainaan tai muualle Suomeen. Tämän lisäksi Kiteellä on muutamia henkilöitä ja perheitä, jotka haluavat jäädä paikkakunnalle asumaan, mutta kuntamallin päättymisen vuoksi asunnot irtisanoutuvat 31.12.2023 eivätkä he ehdi saada kotikuntastatusta ennen sitä.

Selvityksen mukaan joulukuussa 2023 sekä tammikuussa 2024 vuosi asumista Suomessa täyttyy n. 8-10 henkilöllä, jotka asuvat tällä hetkellä kuntamallin asunnoissa ja heillä on tarkoitus hakea kotikuntaa Kiteeltä heti, kun se on mahdollista. He eivät ehdi saada kotikuntamerkintää ennen asuntojen irtisanomista ja tämän vuoksi he eivät ehdi saamaan päätöksiä Kelasta ajoissa vuokratukseen asunnon suoraan omin nimiinsä 1.1.2024 alkaen.

Asukkaat ovat pyytäneet Kiteen kaupungilta mahdollisuutta jäädä asumaan Kiteelle entisiin asuntoihinsa ja saada apua taloudellisesti tilanteeseensa, jotta he voivat hakea kotikuntastatusta ja jäädä kiteeläisiksi myös jatkossa.

Esityslistan oheismateriaalina on tilannekatsaus kuntamalliasunnoista (kesäkuu-lokakuu 2023) sekä laskelma kustannuksista.

Valmistelija: hallintopäällikkö Tuula Korpi, puh. 040 105 1012, tuula.korpi@kitee.fi

Esittelijä: kaupunginjohtaja Pekka Hirvonen, puh. 040 105 1001, pekka.hirvonen@kitee.fi

Päätösehdotus

Kiteen kaupunki päättää, että ei irtisano selostusosassa kerrottujen henkilöiden/perheiden vuokrasopimuksia päättymään 31.12.2023, vaikka kotikuntamalli päättyy. Päätös koskee kuntamalliasuntoja, joiden asukkailla ja perheillä täytyy vuosi asumista Suomessa 1.12.2023-31.1.2024 välillä.

Järjestelyä varten kaupunki edellyttää, että kotikuntaa haetaan viimeistään tammikuun 2024 aikana ja asuntojen vuokrasopimus solmitaan asukkaiden omiin nimiin viimeistään 1.3.2024 alkaen. Kaupunki laatii alivuokrasopimuksen asukkaiden/perheiden kanssa enintään 29.2.2024 saakka.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkintä: Lisälistan pykälä § 291, joka päätettiin siirtää kokouksessa käsiteltäväksi § 289.